YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
29 päivänä maaliskuuta 1979 *

Asiassa 231/78,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään komission oikeudellisen yksikön virkamies Richard Wainwright, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Mario Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään Assistant Treasury Solicitor W. H. Godwin, avustajinaan asianajaja Leonard Bromley, QC, Lontoo, ja asianajaja P. G. Langdon-Davies, Lontoo, prosessiosoite Luxemburgissa Yhdistyneen kuningaskunnan suurlähetystö,

vastaajana,

ja

Ranskan tasavalta, asiamiehenään Guy Ladret de Lacharrière, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopi-

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

muksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole kumonnut eikä muuttanut ruokaperunoiden tuontia rajoittavia säännöksiä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti H. Kutscher, jaostojen puheenjohtajat J. Mertens de Wilmars ja A. J. Mackenzie Stuart sekä tuomarit A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco ja A. Touffait,

julkisasiamies: H. Mayras,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.10.1978 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole kumonnut eikä muuttanut ruokaperunoiden tuontia rajoittavia kansallisia säännöksiä ennen liittymisehtoja ja sopimusten mukautuksia koskevan asiakirjan 9 artiklassa määrätyn määräajan täyttymistä eli ennen vuoden 1977 loppua; kyseinen asiakirja on liitetty Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön 22.1.1972 tehtyyn sopimukseen, jäljempänä 'liittymisasiakirja'.

2 Euroopan yhteisöjen komissio esittää, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa oli jo ennen sen yhteisöön liittymistä olemassa peruna-alan kansallinen markkinajärjestely, jolla valvottiin muun muassa ruokaperunoiden tuontia ja vientiä.

Vuonna 1977 komissio ilmoitti Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle, että liittymisasiakirjan 9 artiklan 2 kohdan nojalla kyseisen tuotteen tuonnin rajoitukset olisi poistettava.

Komission mukaan Ison-Britannian maatalousministeriö ilmoitti kuitenkin 28.12.1977, että ruokaperunoiden tuontia Isoon-Britanniaan koskevan kiellon soveltamista jatkettaisiin toistaiseksi.

3 Koska liittymisasiakirjan 60 artiklan 2 kohdassa määrättyä siirtymätoimenpidettä ei kyseisen asiakirjan 9 artiklan 2 kohdan mukaan sovelleta vuoden 1977 päätyttyä, Yhdistynyt kuningaskunta on jatkamalla perunoiden tuontia koskevan kiellon soveltamista kyseisen ajankohdan jälkeen jättänyt komission mukaan täyttämättä perustamissopimuksen 30 artiklan mukaiset velvoitteensa.

4 Puolustuksessaan Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus esittää väliintulijana asiassa olevan Ranskan tasavallan hallituksen tukemana, että sillä on liittymisasiakirjan 60 artiklan 2 kohdan nojalla oikeus jatkaa edellä tarkoitettujen määrällisten rajoitusten soveltamista siihen asti, kunnes peruna-alan yhteinen markkinajärjestely toteutetaan.

Koska peruna-alan yhteistä markkinajärjestelyä ei vielä ole, Yhdistynyt kuningaskunta voi käsityksensä mukaan jatkaa kyseisen alan kansallisen markkinajärjestelyn soveltamista peruna-alalla.

5 Liittymisasiakirjan 60 artiklassa määrätään:

"1. Jollei 55 ja 59 artiklassa toisin määrätä, järjestelmä, jota alkuperäisessä yhteisössä sovelletaan tulleihin ja vaikutukseltaan vastaaviin maksuihin sekä määrällisiin rajoituksiin ja vaikutukseltaan vastaaviin toimenpiteisiin, koskee 1 päivästä helmikuuta 1973 alkaen uusissa jäsenvaltioissa niitä tuotteita, jotka liittymisajankohtana kuuluvat yhteiseen markkinajärjestelyyn.

2. Niiden tuotteiden osalta, jotka eivät liittymishetkellä kuulu yhteiseen markkinajärjestelyyn, tulleja vaikutukseltaan vastaavien maksujen sekä määrällisten rajoitusten ja vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden asteittaista poistamista koskevat I osaston määräykset eivät koske kyseisiä maksuja, rajoituksia ja toimenpiteitä, jos ne liittymisajankohtana ovat olennainen osa kansallista markkinajärjestelyä.

Tätä määräystä sovelletaan vain siltä osin kuin se on ehdottoman välttämätöntä kansallisen järjestelyn säilymisen varmistamiseksi ja siihen asti kun näiden tuotteiden yhteinen markkinajärjestely on toteutettu.

3. - - "

6 Mainittu artikla on selvä poikkeus 42 artiklaan, joka kuuluu seuraavasti:

"Määrälliset tuonti- ja vientirajoitukset poistetaan alkuperäisen yhteisön ja uusien jäsenvaltioiden väliltä ja uusien jäsenvaltioiden kesken liittymisajankohdasta alkaen.

Näitä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet poistetaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1975."

7 Edellä esitetyissä 42 ja 60 artiklan määräyksissä sovelletaan kyseisen asiakirjan 9 artiklassa esitettyä yleistä sääntöä, joka kuuluu seuraavasti:

"1. Uusien jäsenvaltioiden mukautumisen helpottamiseksi yhteisössä voimassa oleviin säännöksiin tässä asiakirjassa määrätyt poikkeukset koskevat siirtymätoimenpiteinä alkuperäisten sopimusten ja toimielinten antamien säädösten soveltamista.

2. Jollei tämän asiakirjan päivämääriä ja määräaikoja koskevista määräyksistä ja muista erityismääräyksistä muuta johdu, siirtymämääräysten soveltaminen päättyy vuoden 1977 lopussa."

8 Asianosaisten erimielisyys liittyy 9 ja 60 artiklan tulkintaan; Yhdistyneen kuningaskunnan ja Ranskan tasavallan hallitukset katsovat, että 60 artiklan 2 kohta on 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu erityismääräys, niin että määräaikaa, joka on vuoden 1977 loppu, ei voida soveltaa tässä yhteydessä, kun taas komissio puolestaan arvioi, että vaikka 60 artiklan 2 kohta on poikkeus liittymisasiakirjan 42 artiklasta, sitä ei voida kuitenkaan pitää 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna "erityismääräyksenä", ja että kyseisen määräaikaa koskevan määräyksen täyden vaikutuksen on toteuduttava.

On siis tarkasteltava kyseistä näkemyseroa.

9 Vaikka 60 artiklan 2 kohdan sanamuoto erikseen tarkasteltuna voi vaikuttaa siltä, että Ison-Britannian hallituksen esittämä tulkinta olisi sen mukaan perusteltu, sellaista tulkintaa ei voida kuitenkaan hyväksyä liittymisasiakirjan yleisen järjestelmän vuoksi eikä sen suhteen vuoksi, joka liittymisasiakirjalla on ETY:n perustamissopimukseen.

Lisäksi mainitun kaltaisella tulkinnalla olisi yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta olennaisiin sääntöihin sellaisia vaikutuksia, joita ei jäsenvaltioiden välisen yhdenvertaisuuden vuoksi voida hyväksyä.

10 Liittymisasiakirjan 2 artiklassa määrätään seuraavasti:

> "Alkuperäisten sopimusten sekä yhteisön toimielinten antamien säädösten määräykset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymisestä alkaen, ja niitä sovelletaan näissä valtioissa kyseisissä sopimuksissa ja tässä asiakirjassa määrätyin edellytyksin."

11 Kyseisessä määräyksessä esitetään, että asiakirjan perustarkoitus on uusien jäsenvaltioiden liittyminen yhteisöön.

Tästä syystä liittymisasiakirjan 9 artiklan 1 kohdassa esitetään, että "alkuperäisten sopimusten ja toimielinten antamien säädösten soveltamista" koskevien, asiakirjassa määrättyjen poikkeusten tarkoitus siirtymätoimenpiteinä on ainoastaan uusien jäsenvaltioiden mukautumisen helpottaminen yhteisössä voimassa oleviin säännöksiin.

Perustamissopimuksessa määrätty siirtymäkausi oli päättynyt jo ennen kyseistä liittymistä, eikä perustamissopimuksen täyden vaikutuksen toteutumiselle ollut enää esteitä; liittymisasiakirjassa uusille jäsenvaltioille määrättiin ainoastaan tarkkaan määriteltyjä määräaikoja ja edellytyksiä, joilla niiden mukautumista yhteisössä voimassa oleviin sääntöihin helpotettaisiin.

12 Liittymisasiakirjan määräyksiä on näin ollen tulkittava ottamalla huomioon yhteisön perusperiaatteet ja järjestelmä sellaisina kuin niistä on määrätty perustamissopimuksessa.

Liittymisasiakirjassa esitettyjä määrällisiä rajoituksia ja vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä koskevia määräyksiä ei voida tulkita ottamatta huomioon vastaavia perustamissopimuksessa esitettyjä määräyksiä.

Koska liittymisasiakirjan 60 artikla koskee maataloustuotteita, on sitä tulkittava ottamalla huomioon myös perustamissopimuksessa esitetyt yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevat määräykset; kyseinen artikla liittyy selvästi yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamiseen.

13 Määrällisten rajoitusten poistamisen osalta yhteismarkkinoiden toteuttamiseen on perustamissopimuksen 3 artiklan a kohdan mukaisesti ensisijaisesti kuuluttava "tavaroiden tuontiin ja vientiin kohdistuvien tullien ja määrällisten rajoitusten sekä muiden vastaavien toimenpiteiden poistaminen jäsenvaltioiden väliltä."

Perustamissopimuksen 30 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa määrätään jäsenvaltioiden välisten määrällisten rajoitusten ja kaikkien vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden täydellisestä poistamisesta siirtymäkauden aikana.

Kyseisen kiellon tärkeys jäsenvaltioiden välisen kaupan vapauden toteutumisen kannalta estää liittymisasiakirjassa määrättyjen rajoitusten tai poikkeusten laajan tulkinnan tässä yhteydessä.

14 Perustamissopimuksen 38 artiklan 2 kohdassa määrätään kyseisen kiellon suhteesta yhteiseen maatalouspolitiikkaan, että yhteismarkkinoiden toteuttamista ja näin ollen myös määrällisten rajoitusten poistamista koskevia sääntöjä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei maataloutta koskevan osaston määräyksistä muuta johdu.

Perustamissopimuksen 40 artiklassa määrätään yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisen aikarajaksi siirtymäkauden loppu, kun taas perustamissopimuksen 43 ja 46 artiklassa jäsenvaltioille on annettu mahdollisuus säilyttää olemassaolevat maatalouden kansalliset markkinajärjestelyt väliaikaisesti.

Perustamissopimuksen 38 artiklan 4 kohdassa, jonka mukaan "maataloustuotteiden yhteismarkkinoiden toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava jäsenvaltioiden yhteinen maatalouspolitiikka", ilmaistaan aikomus antaa etusija yhteismarkkinoiden toiminnalle ja kehittämiselle siten, että toimielimet ja jäsenvaltiot velvoitetaan toteuttamaan yhteistä maatalouspolitiikkaa asian edellyttämän aikataulun mukaisesti.

Koska perustamissopimuksen 40 ja 41 artiklassa, jossa määrätään yhteisen maatalouden markkinajärjestelyn toteuttamisesta, ei kielletä kyseisen järjestelyn perusteellistakaan muuttamista sen jälkeen kun siirtymäkausi on ohi, ei se, että yhteistä maatalouspolitiikkaa olisi toteutettu edelleen puutteellisesti,

kuten on väitetty, voi estää yhteismarkkinoiden toteuttamiseksi määrättyjen sääntöjen soveltamista eikä myöskään määrällisten rajoitusten kieltämistä.

15 Tästä seuraa – kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa 48/74, Charmasson, 2.12.1974 antamassaan tuomiossa (Kok. 1974, s. 1383) – että siirtymäkauden päätyttyä kansallisen markkinajärjestelyn toiminta ei voi enää estää sellaisten perustamissopimuksen määräysten täyden vaikutuksen toteutumista, jotka koskevat määrällisten rajoitusten ja vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden poistamista, koska siirtymäkauden päätyttyä kyseisten markkinoiden vaatimuksiin vastaavat yhteisön toimielimet.

Perustamissopimuksessa määrätyn siirtymäkauden päättyminen merkitsi, että kyseisestä ajankohdasta alkaen nimenomaan yhteisölle kuuluviksi määrätyt asiat ja alat kuuluivat yhteisön toimivaltaan siten, että jos erityistoimenpiteisiin oli vielä tarpeen turvautua, asianomaiset jäsenvaltiot eivät enää saaneet päättää niistä yksipuolisesti, vaan ne oli toteutettava yhteisön oikeusjärjestyksen mukaisesti, jonka tarkoituksena on taata yhteisön yleisen edun suojeleminen.

16 Vaikka liittymisasiakirjan 60 artiklan 2 kohta on epäilemättä poikkeus 42 artiklassa esitetystä säännöstä, kaiken edellä esitetyn vuoksi sen ei voida kuitenkaan katsoa olevan kyseisen asiakirjan 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu "erityismääräys".

Koska liittymisasiakirjan viimeksi mainitussa määräyksessä esitetään periaate, että "siirtymämääräysten soveltaminen päättyy vuoden 1977 lopussa", siinä esitettyä varausta ei tosiasiallisesti voida tulkita laajasti.

Tätä varausta on sen sijaan tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan ainoastaan tarkoin rajattuja ja aikaan sidottuja erityismääräyksiä – ei sellaisia 60 artiklan 2 kohdan kaltaisia määräyksiä, joissa viitataan tuleviin ja epävarmoihin tapahtumiin.

17 Vaihtoehtoisesta tulkinnasta, jota Yhdistynyt kuningaskunta puolustaa, aiheutuvien seurausten arviointi vahvistaa tämän johtopäätöksen.

Kun on kysymys yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta niin olennaisesta aiheesta kuin määrällisten rajoitusten poistaminen, liittymisasiakirjaa ei voida tulkita siten, että sillä olisi asetettu uudet jäsenvaltiot rajoittamattomaksi ajaksi edullisempaan asemaan kuin perustamissopimuksessa alkuperäisille jäsenvaltioille määrätty asema.

Jos 60 artiklan 2 kohtaa pidettäisiin liittymisasiakirjan 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna "erityismääräyksenä", luotaisiin alkuperäisten jäsenvaltioiden ja uusien jäsenvaltioiden välille tosiasiallisesti pysyvä eriarvoisuus, koska jälkimmäiset voisivat kieltää tiettyjen yhteisöstä tulevien maataloustuotteiden tuonnin tai rajoittaa sitä, kun taas ensin mainittujen olisi perustamissopimuksen nojalla kieltäydyttävä kaikista samoja tuotteita koskevista tuonnin rajoituksista, vaikka tuotteet tulisivat sellaisesta uudesta jäsenvaltiosta, johon sovelletaan 60 artiklan 2 kohtaa.

Vaikka oli perusteltua, että alkuperäiset jäsenvaltiot hyväksyivät tällaiset eriarvoisuudet tilapäisesti, olisi vastoin periaatetta, jonka mukaan yhteisön oikeutta sovelletaan jäsenvaltioihin samalla tavoin, jos eriarvoisuuden annettaisiin jatkua loputtomiin.

18 Näin ollen voidaan todeta, että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut perustamissopimuksen, erityisesti sen 30 artiklan, ja liittymisasiakirjan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole kumonnut eikä muuttanut perunoiden tuontia rajoittavia kansallisia säännöksiä ennen vuoden 1977 loppua.

Oikeudenkäyntikulut

19 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

Koska vastaaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Koska komissio on vaatinut ainoastaan, että väliintulija on velvoitettava vastaamaan omista kuluistaan, on kukin asianosainen määrättävä vastaamaan väliintulosta aiheutuneista kuluistaan työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan (loppuosan) nojalla.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut perustamissopimuksen, erityisesti sen 30 artiklan, ja liittymisasiakirjan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole kumonnut eikä muuttanut perunoiden tuontia rajoittavia kansallisia säännöksiä ennen vuoden 1977 loppua.**

2) **Vastaaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut väliintulosta aiheutuneita kustannuksia lukuun ottamatta.**

3) **Kukin asianosainen velvoitetaan vastaamaan väliintulosta aiheutuneista kuluistaan.**

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä maaliskuuta 1979.

A. Van Houtte
kirjaaja

H. Kutscher
presidentti